

קודש וחוו"ל

הרב יאיר שחור

לאחרונה גברו הפרסומות בבתי הכנסת במסגרת העלוניים לפרשת השבוע לנסיעות לנופש בחוץ לארץ. משפע הפרסומים וההצעות, הינך למד שיש ביקוש גדול בציבור הדתי לנסיעות לנופש הללו.

אין בכוונתי להיכנס לשאלה ההלכתית בדבר איסור היציאה מארץ ישראל. גם אם יש המקילים בכך, מכל מקום כולם יודו שבשעה שמתנהל מאבק על ארץ ישראל ואנשים מוסרים נפשם עליה, אין זה "העיתוי המתאים" לנסוע לנופש בחו"ל.

מסגנון הפרסומות הינך למד דבר מענין. לציבור הדתי לאומי יש חיבור חזק לארץ ישראל וקשה לשכנע אותו לנסוע לנופש בחו"ל. כותרות כמו: "קודש וחוו"ל", או "(בשוב ה' את שיבת ציון) היינו כ-חוו"ל-מים", מלמדות על כוונות המפרסם - להראות שגם חוו"ל קדושה... למשל מציעים סיור בקבדי צדיקים במזרח אירופה - אכן מצוה גדולה, או סיור בבתי כנסת עתיקים - חשוב מאוד! אבל דרך אגב כבר מסדרים שייט תענוגות על הדנובה, כמובן הכל "גלאט כושר" למהדרין ואפילו קונצרט חזנות ב... מומבסה שבקניה הצליחו לארגן ובלבד למשוך את אוהבי ארץ ישראל מן הציבור הדתי לאומי. רגע! כמעט שכחתי! סוכנות הנסיעות שמארגנת טיולים אלה נקראת לא פחות מאשר - ארץ אבותינו!!!

לכן מחובתנו להביא כאן את דברי חז"ל בגנות היציאה מארץ ישראל בכדי לאזן, ולו בקצת, את הנהירה לחוו"ל הפושה בציבורנו. "אלימלך מחלון וכליון גדולי הדור היו, ומפני מה נענשו? מפני שיצאו מארץ ישראל לחוו"ל. שאפילו מי שיש לו זכות אבות אינה עומדת לו בשעה שיוצא מארץ ישראל לחוו"ל" (בבא מציעא צ"א, ע"א).

רבים מן היוצאים יטענו שהלחץ בחיי היום-יום בארץ הוא גדול ועל כן הם מחפשים לברוח קצת מן הלחץ באמצעות הנסיעה לחוו"ל. זהו נימוק מובן, אך האם לא יכולים לעשות זאת בטבריה או אפילו באילת?

חז"ל כבר התייחסו לנימוק זה ואמרו: "יטוב פת חרבה ושלווה בהי- זו ארץ ישראל שאפילו אוכל אדם בה פת ומלח בכל יום ודר בתוכה שזוכה לעולם הבא, מבית מלא זבחי ריב' - זו חוץ לארץ שהיא מלאה חמסים וגזילות" (ילקוט שמעוני תהלים תתקנ"ו).

כוונת חז"ל לומר ששלווה ונינוחות לא נקנים בהכרח ע"י נופים נוצצים ושאר הנאות העולם הזה. אדרבה, ארץ ישראל עם כל הלחץ הכלכלי והאחר הקיים בה- עדיפה. זה הבית, זו הקדושה שנותנת מנוח לנפש. ואם יאמר מאן דהוא שהוא אינו מרגיש את הנינוחות בקדושת הארץ - אין לו אלא לבדוק בעצמו שמא אהבתו לארץ ישראל אינה דבר שלם, שמא זו אהבה התלויה בדבר. ועל כן אם נתחזק באהבתה של ארצנו נוכה גם לשאוב מתוכה את השלווה והנינוחות שחסרות לנו.

כאן המקום להרחיב בענין ההשלכות הרוחניות שיש לטיולים כאלו. כוונתי לומר שהיציאה לחו"ל לטיול וכדו' גורמת ליהודי קשיים לא מבוטלים בקיום תורה ומצוות וזאת במספר מישורים:

1. **כשרות**- הקפדה על כשרות בימינו חייבת להיות מבוססת על נאמנות שאדם נותן למשגיחים וגופי כשרות המפקחים על תהליך ייצור המזון. אדם החי כאן בארץ מכיר את גופי הכשרות השונים, את רמת ההשגחה ואת הקריטריונים שהם פועלים לפיהם בבואם לתת הכשר. לעומת זאת, אדם הנוסע לחו"ל, ברוב המקרים הוא לא מכיר את גופי הכשרות, את טיב ההשגחה ואת הסטנדרטים של הכשרות המקובלים באותו מקום. זאת ועוד. אנשים נוטים להקל בדברים חמורים ביותר מתוך חוסר ידיעה. שמעתי כבר על אנשים הסוברים שכלל אין צורך בתעודת כשרות לארוחות בוקר חלביות ודבר זה בודאי נובע מחוסר ידיעה וחוסר הבנה בסיסי בדיני הכשרות. כגון- כלים שבישלו בהם נבלות וטרפות, חלב גויים, דגים טמאים, שומנים מן החי ועוד בעיות רבות. יטענו כנגדי שיש ספרים מיוחדים לנוסע היהודי בהם מפורטים שירותי דת ומסעדות כשרות. אבל הם אינם יודעים שמחבר הספר לא יודע ולא יוכל לדעת את רמת הכשרות באותה מסעדה (למשל- יש בישול גוי או לא, מה עם ירקות עלים, איזה הכשרים נכנסים למסעדה ואיזה לא,

האם הבשר הכשר נרכש מחברה הסוחרת גם בבשר טרף, האם יש משגיח צמוד, ועוד).

2. **תפילות** - יש קושי גדול למצוא תפילה במנין בעולם הגדול בפרט בימות השבוע ויהודים רבים לא מתפללים במנין במשך מספר שבועות של הטיול, דבר הגורם לירידה רוחנית גדולה. כמו"כ פעמים רבות נמצאים בנסיעה ארוכה, דבר המקשה על עצם קיום התפילה אף ביחיד.

3. **צניעות** - במהלך הטיול, היהודי מגיע למקומות שהם אתרי תיירות ונופש אשר באים אליהם גויים מכל העולם, פעמים רבות בלבוש לא צנוע. דומה הדבר למה שאמרו הז"ל שאין לעבור במקום שהנשים רוחצות בנהר, ובדאי לא לטייל שם.

4. **חינוך הילדים** - כאשר המבוגרים הוזרים הביתה ומתפעלים מאוד מאתרים יפים בחו"ל הדבר גורם לילדים להאדיר את חו"ל ולרצות מאוד לנסוע לשם. לילד אין עדיין אפשרות ליצור איזון ע"י הדגשת קדושת ארץ ישראל וסגולתה. לכן הילד גדל בבית עם תחושה שחו"ל זה משהו מקסים, מעניין, מיוחד ושזו משאת נפש (כפי שרואה אצל הוריו) לזכות להיות בחו"ל.

אדם שחוזר מחו"ל, כולם נגשים אליו בבית הכנסת ולוחצים את ידו כאילו היה גיבור לאומי, מעלים אותו לתורה לברכת 'הגומלי ועוד דברים טובים, ואילו היהודי שלא נסע לחו"ל, שנשאר נאמן לבית הכנסת וממשיך לבא לשלוש תפילות ביום נשאר לו מיותם בפניתו, איש לא בא ללחוץ את ידו על כך שנשאר נאמן לבית הכנסת, איש לא יתן לו עליה - הוא לא משהו מיוחד הוא הרי בסך הכל נשאר בארץ... והילדים רואים את הכל וקולטים!

אני בעצמי נאלץ לנסוע לחו"ל לעיתים לשם גיוס כספים עבור הישיבה שהנני עומד בראשה ("מכלול" - מעלה לבונה) ועבור חיזוק ההתיישבות בישיע בכלל, אולם הנני מקפיד לא להביא הביתה שום תמונות מחו"ל כדי לא ליצור אצל הילדים רצון כלשהוא לנסוע לחוץ לארץ. פעם אחת לא עמדתי בפיתוי והצטלמתי בחוף המערבי של ארה"ב. התגובה הראשונה של הבן שראה את התמונה היתה - "אבא, גם אני רוצה

לנסוע לחו"ל!"

הבעיה החינוכית מחריפה משום שרוב הילדים במוסדותינו נוסעים לחו"ל בחופש, ואילו שאינם נוסעים מתקשים לעמוד בפיתוי ובבואם הביתה הם לוחצים על ההורים שיצטרפו גם הם לטיולי "ארץ אמתנו"... באוניית פאר לחוף הים התיכון.

הנערים הרבים שנמצאים עם הוריהם בחו"ל אינם מטיילים בנחלי הגולן והגליל לא רק בגלל שהם בפועל נמצאים בחו"ל. אלא גם כשהם חוזרים, המסלולים הארץ ישראלים הללו מפסיקים לענין אותם, יש להם כבר אתגרים מסוג אחר ואולי יותר נכון מעולם אחר.

מה זה מפל הייחודיה' לעומת הינייגרה פולסי' הם יאמרו בזלזול לא מוסתר.

כך, לאט לאט מתחיל להיווצר הסדק החינוכי בלי לעורר תשומת לב מיוחדת. לעיתים הוא יביא לירידה מהארץ, לעיתים הוא יביא רק ל"התמתנות" פוליטית ולנכונות לפשרות על ארץ ישראל ולעיתים הוא יביא אף לתחושה שהיהדות היא לא ממש הדבר הכי חשוב מול עולם גדול, נוצץ, המאפשר חיי שפע ללא כל הגבלה.

5. **ריחוק** - אנו מאמינים שכל יציאה מארץ ישראל, מטרקלינו של מלך, גורמת ריחוק רוחני מה' ומשפיעה על האדם בהתרופפות ביראת שמים ובחיי תורה ומצוות.

לכן עלינו לחזק ולהתחזק בעד עמנו ובעד ערי אלוקינו ולא לצאת לחו"ל לטיולים, אלא לשאוף אויר דקדושה בארץ הקודש, בהרים ובגאות, בנחלים ובמשעולים אשר טיול בהם מחבר אותנו לארץ הקודש לנצח.